

Anti- pestprotocol 't Startblok

Inhoud

---

1. Waarom hebben wij op 't Startblok een anti-pestprotocol?	blz. 3
2. Wat is pesten?	blz. 4
3. Preventieve maatregelen	blz. 5
4. Aanpak bij pesten, vijfsporen aanpak	blz. 6
5. Digitaal pesten	blz. 9
6. Stappenplan	blz. 10
7. Evaluatie	blz. 11

Iedere ouder/ verzorger wenst zijn kind een fijne schooltijd toe in een veilige omgeving. Als uw kind signalen geeft dat het zich niet prettig voelt, kan er sprake zijn van pestgedrag binnen de groep. Het is voor u belangrijk om te weten dat de school signalen hierover serieus neemt. In dit verhaal laten we u zien hoe de school omgaat met pesten. We hopen dat deze informatie u het vertrouwen geeft dat binnen op 't Startblok zorgvuldig wordt omgegaan met uw kind.

Waarom hebben wij op 't Startblok een anti-pestprotocol?

Alle scholen zijn sinds 1 augustus 2015 verplicht om een anti-pestprotocol te hebben. Team, bestuur, MR, ouders en directie van de school zijn zich zeer bewust van het belang van zo'n protocol. Dit anti-pestprotocol heeft als doel dat alle kinderen zich op 't Startblok veilig voelen, zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen. Door elkaar te steunen en wederzijds respect te tonen stellen we alle kinderen in de gelegenheid om met veel plezier naar school te gaan. We doen dat door regels en afspraken zichtbaar te maken voor kinderen en volwassenen. Als er zich ongewenste situaties voordoen, kunnen wij elkaar aanspreken op deze regels en afspraken. Leerkrachten en ouders uit de MR onderschrijven gezamenlijk dit anti-pestprotocol.

De opvoeding van kinderen is in de eerste plaats de taak van de ouders/verzorgers. Een gedeelte van de opvoeding wordt mede vormgegeven door het onderwijs. Ieder kind is hierbij uniek en ieder kind is een sociaal wezen. Op 't Startblok hechten we er belang aan dat kinderen zich ontwikkelen tot mondige, vrije en verantwoordelijke mensen. We vinden het daarom belangrijk dat zelfstandigheid bevorderd wordt, dat kinderen leren samenwerken en verantwoordelijkheid leren dragen. Voorwaarde hierbij is dat kinderen zich veilig en geborgen voelen op school. De leerkracht is naast begeleider van het leerproces ook pedagoog. We streven daarom naar een goede, wederzijdse relatie tussen de leerkracht en het kind. We willen steeds oog hebben voor wat leeft bij het kind, voor zijn of haar mogelijkheden en beperkingen en spelen hierop in. Wanneer een kind zich zelf sociaal competent voelt, komt een kind toe aan het leren van attitudes die het kind helpen respectvol te leren leven met zichzelf en anderen. We vinden het op 't Startblok belangrijk dat kinderen zich veilig voelen.

Binnen de school doen zich veel situaties voor, waarin kinderen zich heel kwetsbaar opstellen binnen de groep, of bijvoorbeeld bij het spelen op het plein. Situaties, die gemakkelijk kunnen leiden tot gevoelens van ontevredenheid, jaloezie en zich achtergesteld of zelfs genegeerd voelen. Dergelijke situaties leiden gemakkelijk tot pestgedrag. Er wordt een slachtoffer gezocht en gevonden. Er worden nog wat meelopers geronseld en de basis voor een langdurige pestsituatie, met alle negatieve gevolgen van dien, is gelegd. Pestgedrag in en rondom onze school belemmert niet alleen de voortgang van het onderwijsleerproces, doordat veel tijd aan de oplossing van dergelijk gedrag moet worden besteed, maar doet ook afbreuk aan onze visie, dat wij in onze school een veilige en kindvriendelijke onderwijsleeromgeving nastreven.

En hoe kunnen kinderen, die pestgedrag tot een vast gedragspatroon maken, als volwassenen op een respectvolle manier met anderen in de maatschappij omgaan? Met behulp van dit anti-pestprotocol willen wij het pestgedrag binnen onze school niet alleen aanpakken nadat een pestsituatie is gesignaleerd, maar ook pestgedrag voorkomen. We maken dit gedrag met al zijn aspecten, gevolgen en de erbij horende rollen van pester, meeloper, gepeste en zwijgende meerderheid bespreekbaar.

Met dit anti-pestprotocol verwachten wij als leerkrachten van 't Startblok, samen met de leerlingen en ouders een positieve en effectieve bijdrage te kunnen leveren aan het voorkomen en bestrijden van pestgedrag.

Wat is pesten?

Het verschil tussen pesten en plagen is duidelijk aan te geven.

Plagen is niet hetzelfde als pesten. De verschillen zou je zo kunnen aangeven:

Plagen	Pesten
---------------	---------------

gelijkwaardigheid	machtsverschil
Wisselend "slachtofferschap"	Hetzelfde slachtoffer
humoristisch	kwetsend
Af en toe	Vaak/voortdurend

Een definitie van pesten op school luidt als volgt: *"Pesten is het systematisch uitoefenen van psychische en/of fysieke mishandeling door een leerling of een groep leerlingen van één of meer klasgenoten of leerlingen uit een andere klas, die niet (meer) in staat zijn zichzelf te verdedigen."* Met deze definitie is het verschil tussen pesten en plagen duidelijk aangegeven. Bij plagen is sprake van incidenten. Pesten echter gebeurt systematisch: een aantal keren per week, een keer per week of regelmatig.

Pesten moet als probleem worden gezien door alle direct betrokken partijen: leerlingen (gepeste kinderen, kinderen die pesten en de zwijgende groep leerlingen die niets doet), leerkrachten en de ouders/verzorgers (hierna genoemd: ouders)

De school moet proberen pestproblemen te voorkomen. Los van het feit of pesten wel of niet aan de orde is, moet het onderwerp pesten met de kinderen bespreekbaar worden gemaakt, waarna met hen regels worden vastgesteld. Als pesten optreedt, moeten leerkrachten (in samenwerking met de ouders) dat kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen. Wanneer pesten ondanks alle inspanning toch weer de kop opsteekt, moet de school beschikken over een directe aanpak. Zie hiervoor het stappenplan

Wanneer het probleem niet op de juiste wijze wordt aangepakt of de aanpak niet het gewenste resultaat oplevert dan zal er overlegd worden over een andere aanpak, eventueel met hulp van externe instanties.

Ook kan er advies gevraagd worden aan de vertrouwenspersoon binnen het team. Op 't Startblok is dit **Nelleke de Vries**

Preventieve maatregelen

't Startblok vindt een goed pedagogisch klimaat zeer belangrijk. Dat uit zich in aandacht voor normen en waarden die we vanuit de identiteit van de school belangrijk vinden. Wij vinden de sfeer waarin een kind moet opgroeien van groot belang om zo een volwaardig mens te worden. Wij stellen daarom een vriendelijk en veilig klimaat, met orde en regelmaat, op prijs. Pas als het kind zich veilig voelt, kan het zich ontwikkelen. Juist regelmaat geeft het kind kansen. Daarom hanteren we binnen onze school de volgende afspraken in alle groepen en spreken die met de leerlingen door en af. Hierbij wordt rekening gehouden met de leeftijd van de leerlingen. De afspraken worden "vertaald " naar het niveau van de kinderen en krijgen een plaats in elke klas.

We hopen zodoende dat er een preventieve werking van uitgaat en spreken de kinderen, die zich niet aan de gemaakte afspraken houden, daarop aan.

Afspraken

- Dit gebouw is ook van jou
- Je mag er zijn
- We helpen elkaar
- Samen maken wij het verschil

Werkwijze

Binnen het onderwijsprogramma zitten veel sociaalvormende elementen. Zo gaan wij begin van het schooljaar met zijn allen op schoolkamp, hebben wij 'Kind van de week', en werken wij bewust veel groep doorbroken. De kinderen leren hoe ze met elkaar in gesprek kunnen gaan en worden geactiveerd om zich te verdiepen in de mening van een ander. Deze werkvormen zorgen voor een leeromgeving die sociaal gedrag versterkt.

Dit schooljaar gaan wij starten met Conscious Discipline. Op school staat het je veilig voelen en rust centraal. Wij werken vanuit het programma en gedachtegoed van Conscious Discipline (bewust opvoeden). Conscious discipline is een veelomvattend evidence based sociaal emotioneel programma voor scholen. Het programma is bedoeld voor kinderen van 4 tot en met 12 jaar. Het programma is ontwikkeld door dr. Becky Baily in Amerika.

Conscious discipline **leert** kinderen zelf verantwoordelijk te zijn, het leert de discipline die ze nodig hebben om zich staande te houden in deze wereld. Het gaat niet over kinderen vanuit macht willen beheersen in hun gedrag.

Traditioneel model	Conscious discipline
Jij kunt anderen veranderen	Het veranderen van jezelf brengt verandering in anderen teweeg door dynamische interacties
Straffen en belonen zijn de basis voor gedragsverandering	Relaties zijn de basis voor verandering en creëren bereidwilligheid
Conflicten vermijden, omdat ze verstorend zijn	Conflicten zijn een reflectie van ontbrekende sociale en emotionele vaardigheden en creëren een mogelijkheid om levensvaardigheden aan te leren.
Extern model: directe reactie op gedrag	Intern model: eerst in staat zijn om te leren en dan reactie op gedrag

Conscious discipline is gebaseerd op :

- **Veiligheid** door zelfcontrole
- **Verbinding** door een School Familie
- **Oplossingsgericht** door het veranderen van onze perceptie en onze reactie op conflicten

Conscious discipline draagt bij in essentiële levensvaardigheden als:

- Woede beheersen
- Behulpzaamheid
- Assertiviteit
- Impulscontrole
- Medewerking
- Empathie
- Probleemoplossend/oplossingsgericht

Zoals aangegeven gaan wij de gedachtegoed van Conscious Discipline dit schooljaar beetje bij beetje implementeren in ons onderwijssysteem. Kern van deze methode is dat kinderen vanuit veiligheid tot ontwikkeling kunnen komen.

Naast de gedachtegoed van Conscious Discipline werken wij op 't Startblok met hulpmiddelen zoals eigenwijsjes en talentenkaartjes, filosoferen wij met kinderen en werken wij met de methode 'Kleur'. Ook hierin wordt veel aandacht besteed aan sociaal-emotionele ontwikkeling.

In de groepen 1 en 2 hangen staan de normen en waarden centraal en werken zij aan de hand van de BOSOS- doelen aan het ontwikkelen van deze vaardigheden.

Vanaf groep 3 wordt er gewerkt met de brievenbus. Hierin kan elk kind een berichtje achterlaten voor onze vertrouwenspersoon **Nelleke de Vries**. Wij hopen zo kinderen die niet zo snel praten wel bereid te vinden om het probleem aan te kaarten. Tevens hebben wij een leerlingenraad, ook hierin kunnen dingen besproken worden die leven in de school.

Wat doen wij als er toch sprake is van pestgedrag?

Als er sprake is van pesten gaan we uit van de vijfsporen aanpak. Deze is ontwikkeld door de landelijke organisaties voor ouders in het onderwijs.

Aanpak bij pesten, vijfsporen aanpak

Alle genoemde betrokkenen zien pesten als een probleem. Wanneer we het pestgedrag willen aanpakken moet er iets gebeuren door alle partijen. We noemen dat vanaf nu de vijfsporen aanpak.

De vijfsporen aanpak bestaat uit de volgende onderdelen:

- hulp aan de leerkracht.
- hulp aan het gepeste kind.
- hulp aan de pester.
- hulp aan de zwijgende middengroep.
- hulp aan de ouders.

Hulp aan de leerkracht

Leraren hebben een sleutelrol in de aanpak van het pesten. Het is belangrijk dat zij pesten vroegtijdig signaleren en effectief bestrijden. De leraren worden ondersteund door de intern begeleider en/of de gedragspecialist. Als de leerkracht pesten signaleert stelt hij de ouders op de hoogte. In goed overleg wordt samen naar een oplossing gekeken. De leerkracht biedt altijd hulp aan het gepeste kind en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

Hulp aan het gepeste kind

Uiteraard moet hulp aan het gepeste kind worden geboden. Kinderen die voortdurend worden gepest, kunnen op verschillende manieren reageren. De meeste kinderen worden passief en zitten er duidelijk mee. Een enkel gepest kind gaat zelf uitdagen. Beide vormen van gedrag zijn 'aangeleerd', in de zin van 'reacties op uitstoting'. Dit gedrag kan ook weer afgeleerd worden.

Begeleiding:

- De leerkracht gaat in gesprek en toont medeleven, luistert en stelt vragen: hoe en door wie wordt er gepest.
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor tijdens en na het pesten. Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie, bijvoorbeeld je niet afzonderen.
- Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Sterke kanten van het kind benadrukken.
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt.
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s). Het gepeste kind niet over beschermen. Hiermee plaats je het gepeste kind in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

Hulp aan de pester

Er wordt met de pester gesproken. Dit kan een probleemoplossend gesprek zijn op zoek naar de oorzaak. Daarna worden afspraken gemaakt en evaluatiemomenten. Het advies is om de pester de

gelegenheid te bieden om zijn leven te beteren voordat de ouders bij zijn wangedrag betrokken worden. Natuurlijk is dit wel afhankelijk van de ernst van het pestgedrag.

Begeleiding:

- Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling buitengesloten voelen).
- Laten zien wat het effect van zijn/haar gedrag is voor de gepeste.
- Excuses aan laten bieden.
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten het kind heeft dat hij pest.
- Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest
- belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop hou op houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind.

Hulp aan de zwijgende middengroep

Stel pesten aan de orde in de klas en laat het onderwerp regelmatig terug komen. Telkens in andere bewoordingen en ook gebruikmakend van verschillende werkvormen.

Als een leerkracht met de klas spreekt over pesten, is het raadzaam geen pestsituatie in de klas als uitgangspunt te nemen, maar het onderwerp daar bovenuit te tillen. Gebeurt dit niet, dan kan de klas het probleem ontkennen, bagatelliseren, het slachtoffer de schuld geven of zeggen dat het maar een grapje is. Of de pesters gaan het slachtoffer voor zijn klikken bestraffen. Via rollenspel het buitengesloten zijn aan den lijve ondervinden.

Hulp aan de ouders

Ouders van gepeste kinderen:

- Houd de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind.
- Als pesten op straat gebeurt, probeert u contact op te nemen met de ouders van de pester(s) om het probleem bespreekbaar te maken.
- Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken.
- Door positieve stimulering en zgn. schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Steun uw kind in het idee dat er een einde aan het pesten komt.

Ouders van pesters:

- Neem het probleem van uw kind serieus.
- Raak niet in paniek: elk kind loopt kans een pester te worden.
- Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
- Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
- Besteed extra aandacht aan uw kind.
- Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
- Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
- Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

Alle andere ouders:

- Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
- Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
- Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
- Geef zelf het goede voorbeeld.
- Leer uw kind voor anderen op te komen.
- Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

Digitaalpesten

Digitaal pesten is een vorm van pesten waarbij de ouders gebruik maken van internet of mobiele telefoon om iemand rechtstreeks te kwetsen of door kwetsende dingen over iemand te verspreiden. Het kan daarbij gaan om treiteren, bedreigen, chanteren, lastig vallen, vernederen of in verlegenheid brengen.

Kenmerkend voor digitaal pesten is dat het vrijwel onzichtbaar is voor ouders en leerkrachten. Het onttrekt zich nog meer dan het fysiek pesten aan de waarneming van ouders of school. Het kan bovendien anoniem gebeuren, zodat het kind niet weet wie de pester is. Vaak zijn er ook geen andere kinderen of volwassenen getuige van het pesten. De effecten van digitaal pesten kunnen vele malen groter zijn dan bij het traditioneel pesten.

Vormen van digitaal/cyberpesten zijn o.a.:

- Bedreigingen via whatsapp/ chat
- Pesten via e-mail.
- Het ongevraagd plaatsen van (gemanipuleerde) foto's op internet.
- Pesten per profielsite (Facebook, instagram e.d.).
- Foto's of filmpjes van mobieltjes op internet plaatsen
- Virussen versturen

Cyberpesten vindt vaak plaats buiten school, maar wij zijn hier als school wel alert op. In tegenstelling tot het traditionele pesten is de scheidslijn tussen de verantwoordelijkheden van de ouders en de school bij cyberpesten namelijk ook minder goed te onderscheiden. De wederzijdse bereidheid van school en ouders om elkaar over de grenzen van de eigen verantwoordelijkheden heen te ondersteunen is daarom noodzakelijk. Voor het gebruik van een mobieltje en het internet hebben we op school afspraken gemaakt.

Voor het digitaal pesten geldt dezelfde aanpak als het traditioneel pesten.

Stappenplan

Vooraf: Iedere melding van pestgedrag dient serieus genomen te worden en te worden geverifieerd.

Op het moment dat een leerling, een ouder of een collega melding maakt van pestgedrag, worden de volgende stappen ondernomen. Deze stappen zijn erop gericht om het pestgedrag zo snel mogelijk te stoppen. Indien een ouder zich niet gehoord voelt dan kan een ouder altijd naar de directie gaan.

Stap 1

De leerkracht heeft naar aanleiding van de melding een afzonderlijk gesprek met de leerling die pest (de pester) en de leerling die gepest wordt (de gepeste). Aan de hand van zo concreet mogelijke voorvallen uit het recente verleden, wordt een analyse gemaakt en de ernst van de situatie ingeschat. Indien wenselijk kan de leerkracht de intern begeleider op de hoogte stellen. Het team wordt op de hoogte gesteld van het pestgedrag i.v.m. toezicht op het plein e.d.

Stap 2

De leerkracht heeft een gezamenlijk gesprek met de pester en de gepeste. Het probleem wordt duidelijk en helder geformuleerd. In overleg met beide partijen worden concrete afspraken gemaakt om pestgedrag tegen te gaan/ te stoppen.

Als er meerdere kinderen uit de groep betrokken zijn bij het pestgedrag zal de leerkracht klassikaal aandacht schenken aan het probleem. Er zal benadrukt worden dat alle kinderen zich veilig moeten voelen op school. Het melden van pesten is geen klikken. Angst om te melden, moet worden weggenomen.

Binnen één week vindt een eerste evaluatie plaats. Leerkracht zal nauwkeurig observeren.

Stap 3

In geval dat ouders melding hebben gemaakt van pestgedrag, wordt er teruggekoppeld naar de ouders. Er worden mededelingen gedaan m.b.t. de afspraken. Met de ouders wordt afgesproken dat er na de eerste evaluatie weer contact opgenomen zal worden.

Deze stap zal ook worden genomen als de leerkracht de situatie als 'ernstig' inschat, zonder dat ouders melding hebben gemaakt.

Stap 4

Gesprek met pester en gepeste (leerkracht kan zelf inschatten wat het beste is: gezamenlijk of afzonderlijk). Is het gelukt om de afspraken na te komen?

Zo ja: dan de afspraken handhaven/bijstellen en een volgend gesprek plannen over twee weken.

Zo nee: analyse opstellen, waardoor het mis is gegaan.

Leerkracht overlegt met intern begeleider. Er wordt een plan opgesteld voor de komende twee weken. Team wordt hiervan op de hoogte gebracht. Dit wordt met de ouders gecommuniceerd.

Stap 5

Na twee weken is er opnieuw een gesprek tussen leerkracht en leerlingen. Verslag wordt uitgebracht aan intern begeleider en directie. Zijn de effecten positief: dan langzamerhand afbouwen.

Zo niet: nieuw plan opstellen, waarbij eventueel ook externe deskundigheid ingeschakeld kan worden.

Opmerkingen:

Alle concrete acties en afspraken worden door de leerkracht vastgelegd in de klassenmap en in Parnassys. Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld. In het uiterste geval kan er besloten worden om een stap 6 te ondernemen:

Stap 6

Gesprek met alle ouders uit de groep over het pestprobleem in de groep. Dit met name als er sprake is van een grote zwijgende groep onder de klasgenoten die niet op het pestgedrag reageert of durft te reageren. Dit gesprek wordt geleid door de directie en de intern begeleider. De leerkracht van de groep is op deze avond aanwezig.

Doel: informatieverstrekking en tips aan ouders geven om het gedrag te beïnvloeden. Er zal ook gestimuleerd worden dat ouders onderling contact zoeken.

In het uiterste geval kan de directie het besluit nemen om de volgende stap (pen) te zetten.

Stap 7

Een leerling (pester of gepeste) wordt tijdelijk in een andere groep geplaatst. Ook het (tijdelijk) plaatsen op een andere school behoort tot de mogelijkheden.

Stap 8

De pester wordt geschorst.

Mocht dit meerdere keren noodzakelijk zijn dan zal er met het Bevoegd Gezag worden overlegd of er een verwijderingsprocedure voor de pester(s) in gang kan worden gezet. Zie procedure in schoolgids.

Evaluatie

Dit anti-pestprotocol is door het team, de directie en de MR vastgesteld en wordt om de twee jaar geëvalueerd

